

NOTĂ DE FUNDAMENTARE
la proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea
Regulamentului privind compensarea cheltuielilor de
transport sau de închiriere a spațiului locativ

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Regulamentului privind compensarea cheltuielilor de transport sau de închiriere a spațiului locativ a fost elaborat de Ministerul Justiției.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
<i>2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ</i>
<p>Inițierea elaborării prezentului proiect de hotărâre a Guvernului derivă din necesitatea creării cadrului normativ conex Legii nr. 316/2024 pentru modificarea unor acte normative (compensarea cheltuielilor de transport tur-retur sau după caz, de închiriere a spațiului locativ).</p> <p>Menționăm că proiectul hotărârii Guvernului are ca scop îmbunătățirea cadrului normativ ce reglementează garanțiile sociale ale judecătorilor și procurorilor, în contextul noilor prevederi referitoare la reorganizarea hărții judiciare și a hărții Procuraturii.</p> <p>Astfel, pentru ca judecătorii și procurorii să beneficieze de aceste garanții într-un mod eficient și echitabil, este indispensabilă aprobarea unui cadru normativ de punere în aplicare a mecanismului compensator, care să reglementeze:</p> <ul style="list-style-type: none">• criteriile de eligibilitate pentru acordarea compensării;• metodologia de calcul a compensării;• responsabilitățile instituțiilor implicate în gestionarea acestor compensări.
<i>2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative</i>
<p>Actualmente nu există un cadru normativ care ar reglementa condițiile și ar stabili metodologia de calcul al compensării lunare a cheltuielilor de transport tur-retur sau, după caz, de închiriere a spațiului locativ suportate de judecătorii și procurorii care își desfășoară activitatea într-o altă localitate decât în cea în care își au domiciliul.</p> <p>Obiectivul propus este unul imperios, având drept scop evitarea blocajelor în activitatea procuraturilor și judecătoriilor din cauza numărului mic de judecători și procurori care activează în anumite raioane, precum și încurajarea judecătorilor și procurorilor de a accepta funcțiile vacante din alte localități în care sunt amplasate instanțele judecătorești sau procuraturile, decât cele în care aceștia locuiesc, precum și sporirea eficienței sistemului judecătoresc și sistemului Procuraturii.</p> <p>Astfel, prezentul proiect va crea baza normativă pentru detalierea mecanismului de compensare a cheltuielilor menționate supra pentru judecători și procurori.</p>

În calitate de părți interesate evidențiem:

- judecătorii și procurorii care își desfășoară activitatea în alte localități decât cele în care își au domiciliul;
- membrii judecători ai Consiliului Superior al Magistraturii (în continuare – CSM) și membrii procurori ai Consiliului Superior al Procurorilor (în continuare – CSP), precum și cei din organele specializate ale acestora, care își desfășoară activitatea în alte localități decât cele în care își au domiciliul.

Informația referitoare la numărul aproximativ al părților interesate este reflectată în rubrica „4.2. *Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative*” al prezentei Note de fundamentare.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

Obiectivul general urmărit prin promovarea prezentului proiect constă în asigurarea bunei funcționări a sistemului judecătoresc și a procuraturii.

Prin proiect **se propune atingerea următoarelor obiective specifice:**

- consolidarea capacităților instituționale ale instanțelor judecătorești și ale procuraturilor;
- sporirea atractivității funcțiilor vacante de judecător și de procuror din localitățile mai îndepărtate de municipiile Republicii Moldova și crearea condițiilor pentru participarea mai multor candidați la concursurile de ocupare a acestor funcții;
- crearea premiselor pentru reprezentanții sistemului judecătoresc și cei ai sistemului procuraturii de a accepta transferurile în funcțiile vacante din alte localități, decât cele în care aceștia locuiesc (în contextul modificării hărții instanțelor judecătorești și hărții Procuraturii);
- îmbunătățirea calității actului de justiție și sporirea eficienței procuraturilor și instanțelor judecătorești;
- crearea premiselor pentru judecătorii și procurorii care nu activează în mun. Chișinău de a participa la concursurile de ocupare a funcțiilor de membru al CSP sau CSM, precum și al organelor specializate ale acestora;
- evitarea blocajelor în activitatea procuraturii și sistemului judecătoresc;
- dezvoltarea garanțiilor sociale prevăzute pentru judecători și procurori.

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul este structurat în următoarele capitole:

- I. Dispoziții generale
- II. Condițiile de acordare a compensării
- III. Metodologia de calcul a compensării

Compensarea se va acorda în cazul în care:

- a) distanța dintre localitatea unde persoana își desfășoară activitatea și localitatea în care aceasta își are domiciliul (locul efectiv de trai unde își are reședința obișnuită) este de cel puțin 20 km;

b) în localitatea în care își desfășoară activitatea, acesta nu deține în mod individual sau împreună cu soțul/soția sau, după caz, concubinul/concubina, o locuință în proprietate personală.

În calitate de distanță de reper a fost selectată distanța de cel puțin 20 km. Or, distanțele mai mici de 20 km reprezintă raza localităților ce constituie suburbiile municipiilor și orașelor, iar parcurgerea acestora (cu luarea în calcul a ambuteiajelor, inclusiv din or. Chișinău) durează circa 30 min. – 1 oră și nu consumă mult timp și resurse.

Actualmente, judecătorii și procurorii care „fac naveta” sau închiriază spațiul locativ pot fi convențional divizați în două categorii:

- cei care circulă zilnic de la domiciliu către locul de desfășurare a activității, în seara aceleiași zile întorcându-se înapoi;
- cei care în perioada dintre deplasarea spre locul de desfășurare a activității și întoarcerea spre domiciliu, închiriază spațiu locativ în localitatea în care își desfășoară activitatea.

Precizăm că formularea într-o manieră generală a prevederilor din proiect va face posibilă compensarea cheltuielilor pentru ambele categorii menționate supra, indiferent de faptul dacă circulă zilnic sau închiriază spațiul locativ. Or, condiția de bază este ca distanța dintre localitatea de domiciliu și localitatea de desfășurare a activității să fie de cel puțin 20 km.

În aceeași ordine de idei, în lista subiecților, beneficiari ai compensării lunare au fost incluși procurorii și judecătorii care sunt membri ai CSP sau CSM, inclusiv ai organelor specializate ale acestora. Acest fapt va stimula participarea procurorilor și judecătorilor din localitățile mai îndepărtate la concursurile de ocupare a funcțiilor vacante din organele de autoadministrare ale profesiilor juridice respective.

Reiterăm că aprobarea acestor prevederi va încuraja judecătorii și procurorii deja numiți să activeze în continuare în aceste instituții, chiar dacă acestea nu se află în localitatea în care își au domiciliul, fapt benefic și pentru judecătorii sau procurorii nou numiți.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Subliniem că la elaborarea proiectului nu au fost analizate alte opțiuni.

Totodată, la elaborarea mecanismului propus s-a ținut cont de opțiunea selectată și promovată prin Legea nr. 316/2024 privind modificarea unor acte normative (compensarea cheltuielilor de transport tur-retur sau după caz, de închiriere a spațiului locativ).

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Crearea acestui cadru normativ va aduce beneficii pe termen lung în ceea ce privește sporirea accesibilității justiției. Crearea premiselor pentru mărirea

numărului de judecători și procurori în localitățile mai îndepărtate va avea ca efect și îmbunătățirea calității actului de justiție și sporirea eficienței instanțelor judecătorești și procuraturilor, prin reducerea duratei de examinare a cauzelor și creșterea nivelului de încredere a populației în justiție.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Impactul financiar al proiectului poate fi estimat, reieșind din numărul actual al judecătorilor și procurorilor care, pentru a ajunge în localitatea în care își exercită atribuțiile, trebuie să parcurgă o distanță de cel puțin 20 km într-o direcție.

Reieșind din informația prezentată de CSM, de Procuratura Generală și de CSP, actualmente în această categorie se încadrează 189 persoane, dintre care:

- 78 judecători;
- 108 procurori;
- 3 membri CSP.

Cuantumul compensării lunare va fi constituit din rezultatul înmulțirii următoarelor elemente constitutive ale formulei de calcul:

a) „distanța tur-retur dintre localitatea în care persoana își are domiciliul și localitatea în care aceasta își exercită atribuțiile de serviciu” - distanța tur-retur dintre localitățile de domiciliu ale acestora și localitățile în care își exercită atribuțiile de serviciu variază între 40 km și 480 km;

b) „prețul combustibilului utilizat, conform tarifului anunțat de ANRE în prima zi a lunii pentru care se solicită compensarea” – menționăm că pentru estimarea impactului aproximativ al prezentului proiect a fost utilizată informația anunțată de ANRE la data de 01.10.2024;

c) „numărul de zile efectiv lucrate de persoană în luna pentru care se acordă compensarea” – la calcularea compensării nu se va ține cont de zilele în care persoana se află în concediu de odihnă anual, medical, concediu neplătit, etc.;

d) „consumul mediu al combustibilului pentru un kilometru” – la stabilirea consumului mediu s-a luat în calcul consumul mediu de 7,5 litri de combustibil pentru 100 km parcursi. Astfel, rezultă că consumul mediu pentru un kilometru constituie 0,075 litri. Precizăm că același consum mediu este utilizat în România la efectuarea calculelor similare.

Totodată, reieșind din faptul că resursele financiare de care dispune bugetul de stat sunt limitate, se impune stabilirea unor plafoane maxime pentru cuantumul compensării. Or, proiectul nu propune restituirea integrală a cheltuielilor suportate. Drept urmare, va fi stabilit un plafon maxim de 4.500 lei. Această sumă rezultă din media valorilor contractelor de locațiune a spațiului locativ, încheiate per țară în luna octombrie 2024 (informație prezentată de Serviciul Fiscal de Stat). În scopul evitării aplicării unui tratament diferențiat pentru beneficiarii de compensări, se propune utilizarea aceluiași plafon de 4.500 lei pentru ambele tipuri de compensări.

Astfel, pentru compensarea cheltuielilor de transport tur-retur se planifică instituirea următoarelor plafoane maxime, divizate reieșind din distanța tur-retur parcursă:

a) 40-150 km – se calculează conform formulei, dar cuantumul nu poate depăși suma de 4.500 lei;

b) 151-200 km – se calculează conform formulei, dar cuantumul nu poate depăși suma de 4.500 lei, plus 10% din aceasta (4.950 lei);

c) mai mult de 201 km– se calculează conform formulei, dar cuantumul nu poate depăși suma de 4.500 lei, plus 20% din aceasta (5.400 lei).

1. Pentru distanțele din primul plafon maxim:

1.1 Un procuror sau judecător care a lucrat efectiv 22 zile din lună, distanța zilnică tur-retur fiind de 40 km, va primi următoarea compensare:

$40 \text{ km} \times 20,96 \text{ lei} \times 22 \text{ zile} \times 0,075 \text{ litri/km} = \mathbf{1.383,36 \text{ lei/lună.}}$

1.2 Dacă distanța tur-retur ar constitui 150 km, atunci judecătorul sau procurorul va primi următoarea compensare:

$150 \text{ km} \times 20,96 \text{ lei} \times 22 \text{ zile} \times 0,075 \text{ litri/km} = \mathbf{5.187,6 \text{ lei/lună.}}$

Astfel, reieșind din faptul că suma rezultată urmare a aplicării formulei depășește plafonul menționat supra, în acest caz cuantumul compensării va constitui 4.500 lei.

2. Pentru distanțele din cel de-al doilea plafon maxim:

Dacă distanța tur-retur ar constitui 190 km, atunci judecătorul sau procurorul va primi următoarea compensare:

$190 \text{ km} \times 20,96 \text{ lei} \times 22 \text{ zile} \times 0,075 \text{ litri/km} = \mathbf{6.570,96 \text{ lei/lună.}}$

Astfel, reieșind din faptul că suma rezultată urmare a aplicării formulei depășește plafonul menționat supra, în acest caz cuantumul compensării va constitui 4.950 lei.

3. Pentru distanțele din cel de-al treilea plafon maxim:

Dacă distanța tur-retur ar constitui 400 km, atunci judecătorul sau procurorul va primi următoarea compensare:

$400 \text{ km} \times 20,96 \text{ lei} \times 22 \text{ zile} \times 0,075 \text{ litri/km} = \mathbf{13.833,6 \text{ lei/lună.}}$

Astfel, reieșind din faptul că suma rezultată urmare a aplicării formulei depășește plafonul menționat supra, în acest caz cuantumul compensării va constitui 5.400 lei.

Drept urmare, impactul financiar pentru acordarea compensării lunare în mediu, precum și anual va constitui circa:

- în cazul a 78 de judecători cuantumul compensării lunare în mediu va fi de 288.797, 93 lei, iar impactul anual estimativ – 3.465.575,12 lei;

- în cazul a 108 de procurori cuantumul compensării lunare în mediu va fi de 349.331,69 lei, iar impactul anual estimativ – 4.191.980,28 lei;

- în cazul a 3 procurori membri ai CSP, cuantumul compensării lunare în mediu va fi de 14.587,20 lei, iar impactul anual estimativ –175.046,40 lei.

II. Compensarea cheltuielilor pentru închirierea spațiului locativ

Având în vedere că unele persoane se deplasează la serviciu la distanțe mari, o bună parte din acestea ar putea închiria spațiu locativ în localitățile unde își

desfășoară activitatea. Totodată, reieșind din argumentele indicate supra, precizăm că cuantumul compensării urmează a fi plafonat astfel încât nu va depăși 4.500 lei.

În cazul în care persoana este eligibilă pentru ambele tipuri de compensare, aceasta urmează să opteze doar pentru una din ele.

Astfel, impactul financiar estimativ maxim al implementării proiectului pentru toate categoriile de subiecți menționați supra, ar constitui:

1) În cazul, în care toate persoanele vor opta pentru compensarea cheltuielilor de transport tur-retur:

- lunar – 652,7 mii lei;
- anual – 7.832,6 mii lei.

2) În cazul, în care toate persoanele vor opta pentru compensarea cheltuielilor pentru închirierea spațiului locativ:

- lunar – 850,5 mii lei;
- anual – 10.206,0 mii lei.

Descifrarea estimativă a costurilor se anexează.

Pentru implementarea Legii nr. 316/2024, în bugetele instanțelor judecătorești, CSM, CSP și al Procuraturii Generale pentru anul 2025 au fost prevăzute deja mijloace financiare în sumă de 5,5 mil. lei. Astfel, în cazul în care cheltuielile de facto pentru implementarea prezentului proiect vor depăși suma menționată, cuantumul mijloacelor financiare prevăzute în acest sens pentru anul 2025 urmează a fi ajustat în procesul de rectificare bugetară.

În context, menționăm că compensările alocate pentru cheltuielile de transport tur-retur sau închirierea spațiului locativ vor fi acordate beneficiarilor fără a fi impozitate. Aceste plăți nu vor fi incluse în venitul impozabil al beneficiarilor și, astfel, nu vor atrage reținerea procentuală din sumă sub formă de impozit pe venit.

Acest aspect este important deoarece subiecții vor beneficia de întreaga valoare a compensărilor, fără deduceri fiscale suplimentare.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Nu este aplicabil.

4.4. Impactul social

Adoptarea prezentului proiect va produce în timp un impact pozitiv pentru justițiabilii din localitățile mai îndepărtate ale republicii. Or, odată cu crearea premiselor pentru ocuparea funcțiilor vacante de judecători și procurori din raioanele țării, se va reduce durata de efectuare a urmării penale și durata de examinare a dosarelor în instanțele de judecată. Drept urmare, justițiabililor le va fi garantată respectarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Nu este aplicabil.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Nu este aplicabil.
4.5. Impactul asupra mediului
Nu este aplicabil.
4.6. Alte impacturi și informații relevante
Nu este aplicabil.
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
5.1. Măsurile normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională
Nu este aplicabil.
5.2. Măsurile normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE
Nu este aplicabil.
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ
<p>În scopul respectării prevederilor <i>Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional</i>, pe pagina web oficială a Ministerului Justiției www.justice.gov.md, la compartimentul <i>Transparența decizională</i>, a fost plasat anunțul privind inițierea procesului de elaborare a prezentului proiect, care poate fi accesat la linkul: https://www.justice.gov.md/ro/content/anunt-privind-initierea-procesului-de-ajustare-cadrului-normativ-ce-reglementeaza-garantiile.</p> <p>Un anunț similar a fost plasat și pe platforma: https://particip.gov.md/ro/document/stages/anunt-privind-initierea-procesului-de-ajustare-a-cadrului-normativ-ce-reglementeaza-garantiile-sociale-ale-reprezentantilor-sistemului-judecatoresc-si-sistemului-procuraturii-compensarea-cheltuielilor-de-transport-si-de-cazare/12942.</p> <p>În procesul de avizare au fost recepționate propuneri de la: Ministerul Finanțelor și Procuratura Generală.</p> <p>Au susținut proiectul fără obiecții și propuneri: Curtea Supremă de Justiție, Consiliul Superior al Magistraturii și Consiliul Superior al Procurorilor.</p>
7. Concluziile expertizelor
<p>Proiectul a fost examinat de Centrul Național Anticorupție care, prin raportul de expertiză anticorupție nr. EHG25/10289 din 17.01.2025, a constatat că proiectul nu conține factori care să genereze apariția riscurilor de corupție.</p> <p>Totodată, referitor la cadrul normativ conex ce urmează a fi aprobat de CSM și CSP, în expertiza anticorupție s-a recomandat stabilirea unei proceduri transparente, care nu va admite derogări și nu va conține criterii interpretabile la oferirea compensărilor. La fel, Centrul Național Anticorupție a sugerat stabilirea unui mecanism de control pentru a preveni situațiile de gestionare frauduloasă a compensărilor acordate.</p>
8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent
<p>Reieșind din faptul că prezentul proiect a fost elaborat pentru crearea mecanismului de implementare a Legii nr. 316/2024 privind modificarea unor acte normative (compensarea cheltuielilor de transport tur-retur sau după caz, de</p>

închiriere a spațiului locativ), se propune intrarea în vigoare a acestuia să aibă loc la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Această măsură nu doar că va sprijini activitatea profesională a judecătorilor și procurorilor, ci va contribui și la consolidarea unui sistem judiciar echitabil și funcțional, adaptat nevoilor actuale.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

CSM, Procuratura Generală și CSP:

- vor asigura colectarea de la judecători/procurori a actelor necesare pentru beneficierea de dreptul la compensare;
- vor asigura planificarea și includerea în bugetele anuale ale sistemului judecătoresc și procuraturii a sumelor necesare pentru implementarea prezentului proiect de act normativ, urmând să coordoneze aceste aspecte cu Ministerul Finanțelor;
- vor aproba regulamentele privind procedura de acordare a compensării.

Ministru

Veronica MIHAILOV-MORARU